



**ОДИТЕН ДОКЛАД НА СМЕТНАТА ПАЛАТА
№ 0400106924**

за извършен финансов одит на консолидирания годишен финансов отчет на
Министерството на финансите за 2023 г.

София, 2024 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
Част I. Докладване относно одита на консолидирания финансов отчет	4
Мнение	4
База за изразяване на мнение	4
Ключови одитни въпроси	5
Правно основание за извършване на одита	5
Отговорности на ръководството за консолидирания финансов отчет	5
Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет	5
Част II. Докладване във връзка с други закони и други отговорности – констатации при одита на консолидирания финансов отчет	7
Некоригирани неправилни отчитания	7
Случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби	9
Коригирани неправилни отчитания	9
Съществени недостатъци на вътрешния контрол	9
Приложение № 1 Опис на одитните доказателства	11

Списък на съкращенията

ГФО	Годишен финансов отчет
ЕБК	Единна бюджетна класификация
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитни институции
СБО	Сметкоплан на бюджетните организации
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
ДМА	Дълготрайни материални активи

ДО
Г-ЖА РАЯ НАЗАРЯН
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
50-О НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-ЖА ЛЮДМИЛА ПЕТКОВА
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА
ФИНАНСИТЕ

Част I. Докладване относно одита на консолидирания финансов отчет

Мнение

Сметната палата извърши финансов одит на консолидирания годишен финансов отчет на Министерството на финансите, състоящ се от консолидиран баланс към 31 декември 2023 г., консолидиран отчет за приходите и разходите, консолидиран отчет за касовото изпълнение на бюджета, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства за годината, завършваща на тази дата, както и приложение към консолидирания финансов отчет, включително пояснения за прилаганата счетоводна политика.

Сметната палата изразява мнение, че приложеният консолидиран годишен финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Министерството на финансите към 31 декември 2023 г. и за неговите консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните му парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор, която се състои от стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 164, ал. 1 и 3 от Закона за публичните финанси.

База за изразяване на мнение

Сметната палата извърши одита в съответствие със Закона за Сметната палата и МСВОИ (1003-1810). Отговорностите на Сметната палата съгласно МСВОИ (1003-1810) са описани допълнително в раздела *Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет* от настоящия доклад. Сметната палата е независима от Министерството на финансите в съответствие с *Етичния кодекс на Сметната палата*, като тя изпълни и своите други етични отговорности в съответствие с този кодекс. Сметната палата счита, че получените одитни доказателства са достатъчни и уместни, за да осигурят база за изразяване на мнение.

Ключови одитни въпроси

Сметната палата реши, че няма ключови одитни въпроси, които да бъдат комуникирани в настоящия доклад.

Правно основание за извършване на одита

Сметната палата извърши одита на основание чл. 54 от Закона за Сметната палата, Програмата за одитната дейност на Сметната палата на Република България за 2024 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-04-01-069 от 29.05.2024 г. на Тошко Тодоров, заместник-председател на Сметната палата.

Отговорности на ръководството за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор, която се състои от стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 164, ал. 1 и 3 от Закона за публичните финанси, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определи, че е необходима, за да даде възможност за изготвянето на консолидирани финансови отчети, които да не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на бюджетната организация да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен когато бюджетната организация ще бъде закрыта или нейната дейност ще бъде преустановена.

Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет

Целите на Сметната палата са да получи разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издаде одитен доклад, който да включва одитно мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че финансов одит, извършен в съответствие с МСВОИ (1003-1810), винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилните отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, ще окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от финансовия одит в съответствие с МСВОИ (1003-1810), Сметната палата използва професионална преценка и запазва професионален скептицизъм по време на целия одит. Сметната палата също така:

- идентифицира и оценява рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработва и изпълнява одитни процедури в отговор на тези рискове и получава одитни

доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за изразяване на одитно мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

- получава разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработи одитни процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на бюджетната организация.

- оценява уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.

- достига до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одитни доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на бюджетната организация да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако Сметната палата достигне до заключение, че е налице съществена несигурност, от нея се изисква да привлече внимание в одитния си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да изрази модифицирано мнение. Заключенията на Сметната палата се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одитния доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина бюджетната организация да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

- оценява цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя стоящите в основата операции и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.

Сметната палата комуникира с ръководството наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на финансовия одит и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които са идентифицирани по време на извършвания финансов одит.

Сред въпросите, комуникирани с ръководството, Сметната палата определя тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одитни въпроси. Сметната палата описва тези въпроси в одитния доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, Сметната палата реши, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в одитния доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Част II. Докладване във връзка с други закони и други отговорности – констатации при одита на консолидирания финансов отчет

В съответствие с чл. 54, ал. 14 от Закона за Сметната палата и МСВОИ 12 *Ползи от работата на върховните одитни институции – насочена към подобряване на живота на гражданите*, Сметната палата, за да отговори на очакванията на обществото и за да засили отчетността, прозрачността и интегритета на бюджетните организации, комуникира в одитния доклад констатираните неправилни отчитания, съществени недостатъци на вътрешния контрол и случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби, освен когато:

- дадена констатация се отнася за въпрос, който очевидно е без никакви последици за консолидирания финансов отчет;
- закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на дадена констатация; или
- в изключително редки случаи, Сметната палата реши, че дадена констатация не следва да бъде комуникирана в одитния доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Включените в Част II на настоящия одитен доклад констатации не се отнасят за съществени неправилни отчитания и не описват случаи, в които Сметната палата не е в състояние да получи достатъчни и уместни доказателства, за да достигне до заключение, че консолидирания финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания. Поради това не се изисква модификация на одитното мнение.

Некоригирани неправилни отчитания

1. При извършения финансов одит на ГФО за 2022 г. на Министерство на финансите (МФ) относно въведения и прилаган подход за преглед за обезценка/преоценка на дълготрайните активи е установено следното:¹

1.1. В системата на ПРБ е прилаган различен подход при извършвани последващи оценки след първоначално признаване на ДМА. Причината за това е липсата на избран подход в Счетоводната политика на МФ по реда на указанията на министъра на финансите, дадени в т. 16.23 от ДДС № 20 от 2004 г. Съгласно тези указания, в рамките на бюджетното предприятие могат да се използват двата допустими подхода за оценка след първоначалното признаване на НДА², в съответствие с изискванията на СС 16 ДМА, т. т. 7.1. (препоръчителен подход) и 7.2. (алтернативен подход), като за даден клас активи следва да се прилага само един от тях. Изборът на подход следва да се регламентира в СчП на първостепенния разпоредител с бюджет, като избраният подход следва да се прилага унифицирано и последователно, както за първостепенния разпоредител с бюджет, така и за всички негови подведомствени разпоредители с бюджет.

¹ Одитно доказателство № 01

² Препоръчителен подход - след първоначалното признаване като актив всеки отделен дълготраен материален актив следва да се отчита по цена на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаната загуба от обезценка; Допустим алтернативен подход - преоценките трябва да се правят достатъчно редовно, така че балансовата стойност на дълготрайните материални активи да не се различава съществено от тази, която би била определена при използването на справедливата стойност към датата на финансовия отчет

В Счетоводната политика на МФ по отношение на оценките след първоначално признаване, в чл. 33 ал.12 е разписано „Прегледът за обезценка на дълготрайните активи се извършва съгласно утвърден от главния секретар на министерството план-график за провеждане на годишни инвентаризации и преглед на оценката на нефинансовите активи. Коригирането на отчетната стойност до размера на текущата възстановима стойност се отчита по сметки от подгрупа 780 „Увеличение/намаление на нетните активи от преоценка“ на СБО. Преоценката и обезценката на амортизируемите активи се прилага спрямо балансовата стойност на активите (отчетната стойност, намалена с акумулираната амортизация), като при осчетоводяване на преоценката/обезценката не се засягат сметките от група 24 от СБО, а увеличенията/намаленията на балансовата стойност се отразяват само по сметките от групи 20, 21 и 22 от СБО“.

При извършените одитни процедури за проверка на извършения преглед за обезценка на активите, признати по сметки от подгрупа 203 „Сгради“ при Национална агенция за приходите (НАП) е прилаган препоръчителният подход, а при Администрацията на МФ - алтернативния.

Счетоводната политика на МФ не е актуализирана към 31.12.2023 г. по отношение на установеното несъответствие.

Не са спазени указанията на МФ, дадени в т. 61 от ДДС № 20 от 2004 г., първостепенните разпоредители да осигурят необходимите предпоставки за прилагането на указанията на МФ, както и да организират процеса по разработване и съгласуване на унифицирана счетоводна политика в рамките на цялата си система от подведомствени разпоредители.

Не е спазено указанието на МФ, дадено в т. 16.23 от ДДС № 20 от 2004 г. за извършване на преглед за преоценка/обезценка на нефинансови дълготрайни активи в частта за осигуряване на унифициран подход в системата на съответния ПРБ.

1.2. От Централно митническо управление и Агенцията за обществени поръчки (АОП) – второстепенни разпоредители с бюджет на министерството (ВРБ), са представени протоколи на назначени от ръководителите комисии, в които е посочено, че не са налице условия за обезценка на активите.

На одитния екип не са предоставени документи за извършени анализи/проучвания за определяне на текущата възстановима стойност на сходни активи, с подобен потенциал и оставащ срок на годност, които да послужат за основание на направените изводи, поради което считаме, че процедурите са изпълнени формално и не позволяват да бъдат потвърдени салдата на съответните сметки, по които са признати дълготрайните активи, подлежащи на периодичен преглед за обезценка/преоценка.

Установеното при извършения финансов одит на ГФО на МФ за 2022 г. не е коригирано към 31.12.2023 г.

Не са спазени указанията на МФ, дадени в т. 16.24 и 36.1 от ДДС № 20 от 2004 г. за извършване на преглед за преоценка/обезценка на нефинансови дълготрайни активи, предоставяне на документи за извършени анализи/проучвания за определяне на текущата възстановима стойност на сходни активи, с подобен потенциал и оставащ срок на годност.

Допуснатото е оценено по характер.

1.3. В НАП – ВРБ на министерството, съществуващите счетоводни оценки на ДМА (сгради и прилежащи към сгради земи), признати към 31.12.2022 г. са очевидно нереално

занижени спрямо справедливите им стойности, посочени в протокол за извършен преглед за оценка на сградния фонд и прилежащи към сгради земи.

Не са спазени дадените от министъра на финансите указания в т. 16.21 от ДДС № 20 от 2004 г., относно изискването предприятията да извършат преглед на съществуващите счетоводни оценки на ДМА и да коригират стойността им в случаите на очевидно нереално занижени или завишени отчетни стойности, по които в момента се водят тези активи.

Допуснатото е оценено по характер.

Към 31.12.2023 г. установените несъответствия не са коригирани.

Случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби

Не са констатирани случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби.

Коригирани неправилни отчитания

1. При одита на ГФО за 2022 г. е установено, че в АОП – ВРБ на министерството, в т. 2 на Раздел IV от „*Вътрешни правила за провеждане на инвентаризация на активи и пасиви, процедура за бракуване, преоценка и обезценка*“ за извършване на преглед за обезценка на дълготрайните активи е въведен подход, при който се съпоставя неправилно отчетната стойност на ДМА, вместо балансовата им стойност, с текущата възстановима стойност, съответстваща на оставащия полезен срок и потенциал на икономическа изгода на актива.

Във вътрешните правила на АОП не са спазени указанията на МФ, дадени в т. 71 от ДДС № 05 от 2016 г. относно съпоставяне на балансовата с текущата възстановима стойност на активите при прегледа за обезценка на нефинансовите дълготрайни активи.

През 2023 г. установеното е коригирано, като на 19.07.2023 г. са утвърдени нови „*Вътрешни правила за провеждане на инвентаризация на активи и пасиви, процедура за бракуване, преоценка и обезценка в Агенцията за обществени поръчки*“, които регламентират, че за прегледа за обезценка на нефинансовите дълготрайни активи се въвежда подход, при който се съпоставя балансовата стойност на ДМА, с текущата възстановима стойност, съответстваща на оставащия полезен срок и потенциал на икономическа изгода на актива.

Съществени недостатъци на вътрешния контрол

Не са констатирани съществени недостатъци във вътрешния контрол.

В подкрепа на констатациите са събрани един брой одитно доказателство, което заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата. При необходимост можете да се запознаете с тяхното съдържание на адрес: гр. София, ул. „Екзарх Йосиф“ № 37.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 54, ал. 14 от Закона за Сметната палата, с Решение № 400 от 02.10.2024 г. на Сметната палата и е изготвен в два еднообразни екземпляра, един за Министерството на финансите и един за Сметната палата.

Приложение № 1 Опис на одитните доказателства

В таблицата е представен списък на одитните доказателства, подкрепящи констатациите, комуникирани в одитния доклад.

№	Одитни доказателства	Брой страници
1.	РД 2.16-1-за процедури по същество (тестове на детайлите) на предприетите действия от министерството на финансите във връзка с констатирани неправилни отчитания в доклада за финансов одит на ГФО за 2022 г. - Заповед № 405 от 11.04.2024 г. за промяна в СчП	6